

Van értelme?

Analóg vagy digitális, az itt a kérdés. Mikor is volt a váltás, aminek előtte még fényérzékeny filmre fényképeztünk és attól kezdve film nélkül? Az ezredforduló környéke lehetett. Hihetetlen volt. Film nélkül? Pontosan olyan volt ez, mint az a rádióadó, amelyben nincs se lemezjátszó, se magnó és mégis szól. Amikor megjelentek az első film nélküli kísérletek, egyszerre tűntek hihetetlennek és fantasztikusnak. Az áruk úgyszintén. Azt rebesgették, hogy ahány pixel, annyi forint lesz majd az ára. Ahhoz képest ma már szinte nevetséges, hogy akár 10 megapixeles (10 millió pixeles) gépet néhány tízezer forintért is meg lehet venni.

Az elkövetkező tíz-tizenöt évben, ha adatig egyáltalán számomra annyi, amikor már minden újabb nap ajándék, az lesz a dolgom, hogy digitalizáljam azt a több ezer filmet, azt a több tízezer fölvételt, amit az elmúlt bő fél évszázad alatt készítettem. Filmről áthelyezzem egy láthatatlan számítógépes felhőbe. Egy virtuális, mibe is? És jönnek a kérdések. Az végülis nem kérdés, hogy analógból digitálisba. Az igazi nagy kérdés, hogy van-e értelme? A vajdasági, délvidéki, ex-jugoszláv magyarok életének, történelmének, kultúrájának egy kis darabkája van ezeken a filmekben. Azért kellene ezeket digitalizálni, hogy mindenki számára hozzáférhetőek legyenek, gondolom én. És fel kell minden egyes arra érdemes filmkockát dolgozni olyan szempontból is, hogy ki van vagy kik vannak a képen, hol és mikor készült a fölvétel. Van értelme? Érdemes ebbe belefogni? Már elkezdtem. Az egészet a Magyar Művelődési Intézetnél szeretném elhelyezni, Zentán. Illetve az Intézet honlapján. És újból a kérdés: van értelme? Kell ez egyáltalán valakinek is? Abban álattom magam, hogy talán. De mi lesz, ha jön az újabb iszlám cunami, Mohács után ötszáz évvel egy újabb Mohács? Jön? Már itt van. Nem az a bajom vele, hogy itt van, hanem hogy pusztít. Elsöpör mindent, ami útjába kerül. Aleppo évezredes épületei sem kellettek nekik. Az új honfoglalók elsőként mindig azokat a dokumentumokat égetik el, amelyek az eddigi, az előző tulajdonos ittlétének a bizonyítékai. Márpedig ezek a filmek, ezek a képek pontosan ilyen bizonyítékok. Minden egyes vers, novella, regény ilyen bizonyíték. És mi veszekszünk. Liberális oldal, nemzeti oldal, baloldali, ex-kommunista oldal, Lovas-féle oldal meg mit tudom én, milyen oldal vagy nem oldal, olyan mindegy. Tábor, irányzat, anyámkinja. Azok, akik mindenben egyetértenek, még egy jóízűt vitatkozni sem tudnak, mert csak bólogatnak meg hümmögnek, hogy bizony-bizony. Miért nem jönnek el ide, Kanizsára, Magyarakanizsára, Kanjižára azok, akik nem értenek egyet. Olyan jóízűt tudnának itt vitatkozni vagy akár veszekedni is, hogy csak na! Mert az írók igen hiú emberek, a saját negyvennyolcukból egy fikarcnyi nem sok, de annyit sem szoktak engedni. És a másik íróval nagy vitákat szoktak csapni, de csak írásban, kuckójuk fedezékéből. Jöjjenek el ide és essenek kedvükre egymás torkának is akár. A végén a vita hevét leöblíthetnék sörrel, borral, pálinkával, koccintást követően bármivel, ami különben is le-le jár a torkukon, de még nem tartunk itt.

Dormán László